

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **M. B.**, zast. Mgr. Lukášem Hegnerem, advokátem se sídlem Jiráskovo náměstí 816/4, Plzeň, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2021, č. j. 43 Af 9/2020 – 48,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- III. Soudem ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Lukášovi Hegnerovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 12 342 Kč, která mu bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byly zamítnuty jeho žaloby proti rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 1. 2018, č. j. 1605/18/5100-31462-704389, a ze dne 7. 3. 2018, č. j. 11046/18/5100-31462-704389, ve věci úroku z prodlení s úhradou daně z nemovitostí.

[2] Platebními výměry ze dne 30. 10. 2017, č. j. 4562900/17/2121-00460-208775 a č. j. 4562903/17/2121-00460-208775, rozhodl Finanční úřad pro Středočeský kraj (dále jen „správce daně“) dle § 252 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), o předpisu úroku z prodlení s úhradou daně z nemovitostí na zdaňovací období roku 2011 a roku 2012 ve výši 5652 Kč, resp. 6992 Kč. Důvodem předpisu úroku z prodlení bylo, že stěžovatel uhradil na daň z nemovitostí na zdaňovací období roku 2011 (vyměřenou v celkové výši 9800 Kč, splatnou ve výši 4900 Kč ke dni

31. 5. 2011 a ve výši 4900 Kč ke dni 30. 11. 2011) pouze 3308 Kč a na daň z nemovitostí na zdaňovací období roku 2012 (vyměřenou v celkové výši 9800 Kč, splatnou ve výši 4900 Kč ke dni 31. 5. 2012 a ve výši 4900 Kč ke dni 30. 11. 2012) neuhradil vůbec ničeho. Lze poznamenat, že šlo o platební výměry na úrok z prodlení rozdílové, kterými správce daně sděloval nárůst úroků z prodlení o částku 738 Kč, resp. 1173 Kč, oproti úroku z prodlení již dříve sdělenému. Proti platebním výměrům na úrok z prodlení podal stěžovatel odvolání, která žalovaný rozhodnutími ze dne 12. 1. 2018 a 7. 3. 2018 zamítl.

[3] V žalobách proti rozhodnutím žalovaného (stěžovatelem označených jako rozšíření žaloby evidované pod sp. zn. 46 Af 20/2017, následně zapsaných jako samostatné věci pod sp. zn. 43 Af 9/2020 a 43 Af 11/2020 a spojených ke společnému projednání pod sp. zn. 43 Af 9/2020) stěžovatel namítal, že „jsou v rozporu s ústavním právem, zákony České republiky, morálkou a dobrými mravy“. Žalovaný dle názoru stěžovatele nesprávně posoudil odvoláním napadené platební výměry, opomenul některé předchozí úkony a rozhodnutí soudů. Stěžovatel uvádí, že pozbyl vlastnická práva k předmětným nemovitostem, což bylo správci daně známo. Stěžovatel dále uvádí, že daň za rok 2011 uhradil, avšak správce daně použil úhradu na daň z nemovitostí na rok 2010, jejíž úhrada byla v jiném řízení prokázána. Stěžovatel rovněž poukazuje na skutečnost, že rozhodnutí o odvolání proti předcházejícím platebním výměrům na úrok z prodlení, vzešlý z téže daňové povinnosti, napadl správní žalobou. Stěžovatel dále namítá, že žalovaný opomněl občanský zákoník, Ústavu a zákon č. 242/1994 Sb. Dle stěžovatele správce daně započítával jeho úhrady daňových povinností na vykonstruované penále a úroky z prodlení pramenící z toho, že správce daně 30. 10. 1998 neoprávněně odečetl údajný nedoplatek ve výši 1225,28 Kč. Stěžovatel uvádí, že závazky vůči finančnímu úřadu nemohl hradit, neboť se v důsledku vyměření darovací daně v roce 1994 dostal do finanční tísně. Finanční úřad následně exekučně zabavil z účtu stěžovatele finanční prostředky, které pocházely z úvěru s 19% úrokem, který je na něm do dnešního dne vymáhán. Postupem finančního úřadu dle stěžovatele došlo k jeho ekonomické likvidaci a nebezpečnému pronásledování. Žalovaný dle stěžovatele opomněl to, že stěžovatel poukazoval na nesprávnosti platebních výměrů. Stěžovatel rovněž namítá, že správce daně měl uplatnit své pohledávky v rámci exekučního řízení, příp. vůči tomu, kdo se jeho majetku „zmocnil“.

[4] **Krajský soud** neshledal žaloby důvodnými a zamítl je. Krajský soud v první řadě s odkazem na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, publ. pod č. 2162/2011 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz), upozornil, že k obecným žalobním bodům je nutno i v odůvodnění rozsudku přistoupit obecně, jinak by se krajský soud stavěl z pozice rozhodčího do pozice advokáta stěžovatele. Dále krajský soud upozornil, že žaloby obsahovaly velké množství námitek týkajících se různých postupů souvisejících se správou daní, které nemohly mít žádný vliv na správnost napadených rozhodnutí, takovými námitkami se tedy soud vůbec nezabýval. K žalobním námitkám směřujícím proti úkonům v rámci daňové exekuce se krajský soud již vyjádřil ve svých předchozích rozsudcích ze dne 12. 5. 2021, č. j. 43 Af 10/2020 – 41, 43 Af 12/2020 – 41 a 43 Af 13/2020 – 39. K otázce údajného porušení právních předpisů počínaje Ústavou a Listinou základních práv a svobod přes daňové zákony až po minulý a současný občanský zákoník krajský soud uvedl, že tyto výhrady nelze v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58,

pokračování

publ. pod č. 835/2006 Sb. NSS) považovat za žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[5] Ze skutečnosti, že na konci roku 1998 ani 1999 stěžovatel neměl na osobním daňovém účtu evidovány jakékoli přeplatky či nedoplatky, krajský soud dovodil, že ani případné chybné započítání přeplatku v těchto letech (jež nebylo prokázáno) by nemohlo způsobit pozdní úhradu daně z nemovitostí v letech 2011 a 2012, jež vedla ke vzniku úroku. Námitka ohledně vlastnictví nemovitosti směřuje proti samotnému vyměření daně a v řízení o úroku není přípustná, přesto však krajský soud nad rámec nutného odůvodnění upozornil, že stěžovatel byl ke dni 1. 1. 2011 i ke dni 1. 1. 2012 jediným vlastníkem předmětných nemovitostí. Soud rovněž připomněl, že § 13b odst. 3 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí (dále jen „zákon o dani z nemovitostí“) ve znění zákona č. 242/1994 Sb. byl účinný pouze do 31. 12. 1994, nelze jej tedy aplikovat na práva a povinnosti vzniklé v letech 2011 a 2012. Rovněž majetková situace stěžovatele nemohla mít dle krajského soudu vliv na vyměření (ať již daně samotné, či úroků). Krajský soud nepřisvědčil ani stěžovatelově argumentaci ohledně nezákonného použití platby daně na rok 2011 na úhradu dřívějších nedoplatků a s odkazem na § 152 daňového řádu zdůraznil, že správce daně je vázán zákonem a nemůže si zvolit, na úhradu kterých konkrétních nedoplatků na určité dani platbu použije.

[6] V **kasační stížnosti** stěžovatel namítá, že rozsudek krajského soudu je nesprávný, v rozporu s Ústavou, zákony, morálkou a dobrými mravy, pročez podává kasační stížnost dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatel v první řadě uvádí, že správce daně z něj vytvořil neplatiče tím, že mu vyměřil darovací daň, aniž by něco dostal, a následně mu exekvoval veškeré finanční prostředky, jež navíc pocházely z úvěru na vysoký úrok. Stěžovatel bez jakékoli další argumentace uvádí, že předmětnou nemovitost nevládní. Dále stěžovatel opakuje svou žalobní argumentaci, že platby na daň z nemovitosti byly použity na jiné nedoplatky a že správce daně měl svou pohledávku uplatnit v rámci exekučního řízení. Stěžovatel rovněž opakuje, že mu byla nesprávně odečtena částka 1255,28 Kč. V konstatování nedůvodnosti této námítky spatřuje stěžovatel rozpor „s *dobrými mravy, morálkou a zákony, pouze dosvědčující, že slušný člověk se nemá kam obrátit pro spravedlnost.*“ Následně stěžovatel dlouze polemizuje s odůvodněním rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2014, č. j. 3 Af 39/2011 – 92 (stěžovatel chybně uvádí „Af 39/211-92“). K vysvětlení soudu ohledně účinnosti zákona č. 242/1994 Sb. stěžovatel sděluje, že předmětné ustanovení přešlo do nového občanského zákoníku, konkrétně § 1106 a § 1107. Závěrem stěžovatel upozorňuje, že žalovaný nepřihlásil pohledávku do insolvenčního řízení, což dle jeho názoru svědčí o tom, že úřední osoby jsou si vědomy nezákonnosti a nemorálnosti platebních výměrů. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek, jakož i napadená rozhodnutí žalovaného.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti vzhledem k podobnosti námitek kasačních a žalobních odkázal na své vyjádření k žalobě, kde se s námitkami podrobně vypořádal, a uvedl, že se plně ztotožňuje se závěry krajského soudu. Ve stručnosti pak žalovaný doplnil, že stěžovatel neuvádí, v čem konkrétně shledává rozpor se zákony, morálkou a dobrými mravy, že stěžovatel vlastnil předmětnou nemovitost k 1. 1. 2011 a 1. 1. 2012, že stěžovatel nijak nekonkretizuje své námitky ohledně nesprávnosti výpočtu úroku a že stěžovatel nerozporuje skutečnost, že daň neuhradil. Žalovaný z označení „Af 39/211-92“ nebyl schopen identifikovat soudní řízení, kterého se argumentace

stěžovatele týká, i tak ale zhodnotil, že postrádá relevanci k posuzovanému případu. Stran započítávání úhrad odkazuje žalovaný na spisový materiál. K problematice zákona č. 242/1994 Sb. žalovaný odmítá argumentaci stěžovatele, že dané ustanovení přešlo do nového občanského zákoníku. Závěrem žalovaný odkazuje na rozsudek krajského soudu ze dne 23. 3. 2020, č. j. 46 Af 20/2017 – 101, kde stěžovatel v obdobné věci (předchozí platební výměry na úrok z prodlení daně z nemovitostí na zdaňovací období roku 2011 a roku 2012) uplatňoval obdobné námitky, jež byly shledány nedůvodnými.

[8] Advokát ustanovený Nejvyšším správním soudem jako zástupce stěžovatele doplnil kasační stížnost o rozvedení nijak nezodpovědné námitky nepřezkoumatelnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku má dle stěžovatele spočívat v tom, že se krajský soud dostatečně nevypořádal s tím, že stěžovateli bylo usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 8. 2019, č. j. KSPL 65 INS 20305/2018-B-11, schváleno oddlužení, které stále trvá a je řádně plněno. Pohledávky žalovaného nepřihlášené do insolvenčního řízení nebude možné dále vymáhat po stěžovateli, z tohoto důvodu měla být napadená rozhodnutí žalovaného zrušena, eventuálně mělo být soudní řízení dle § 141a zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobu jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“), zastaveno.

[9] Žalovaný v reakci na doplnění kasační stížnosti doplnil své vyjádření v tom smyslu, že probíhající insolvenční řízení (jakož i otázka, zda předepsaný úrok z prodlení v něm byl či nebyl přihlášen jako pohledávka) nemá žádnou spojitost se zákonností napadených pravomocných rozhodnutí a následně vedeným řízením před krajským soudem. Byl to stěžovatel, kdo vymezil předmět soudního přezkumu a kdo mohl vzít svou žalobu zpět, dospěl-li k závěru, že již nemá zájem na dalším pokračování soudního řízení. Krajský soud se dle žalovaného s majetkovou situací stěžovatele vypořádal dostatečně. Žalovaný dále s odkazem na § 141a a § 109 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona upozorňuje, že v aktuálním případě nejde o řízení o pohledávce, která měla být přihlášena v rámci insolvenčního řízení (což by nebylo možné jak z časového hlediska, když správní žaloba o rok předcházela účinky rozhodnutí o úpadku, ani z věcného hlediska, neboť nejde o pohledávku, ale o zákonnost rozhodnutí správního orgánu). Svou argumentaci žalovaný opírá rovněž o citaci rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 4 As 149/2017 – 121, publ. pod č. 3767/2018 Sb. NSS.

[10] **Nejvyšší správní soud** po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a z důvodů uplatněných kasačních námitek, neshledal přitom vady, k nimž by byl povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost je nedůvodná.

[12] Z kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatel shledává napadený rozsudek nezákonným mj. z důvodu jeho nepřezkoumatelnosti. Tímto kasačním důvodem se Nejvyšší správní soud zabýval jako prvním, neboť by bylo předčasné se zabývat dalšími souvisejícími kasačními námitkami, pokud by rozhodnutí krajského soudu skutečně bylo nepřezkoumatelné či založené na jiné vadě řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Nepřezkoumatelnost je totiž natolik závažnou vadou, že by se jí Nejvyšší správní soud musel zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek splňuje kritéria

pokračování

přezkoumatelnosti; je srozumitelný a je opřen o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl, jak je uvedeno ve výroku napadeného rozsudku. Napadený rozsudek tedy vyhovuje požadavkům stanoveným bohatou judikaturou Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu (srov. např. nálezy ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, publ. pod č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, publ. pod č. 85/1997 Sb. ÚS, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, a ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS).

[13] Konkrétní projev nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku spatřuje stěžovatel v tom, že krajský soud se nezabýval probíhajícím oddlužením dle insolvenčního zákona. K tomu je nutno uvést, že řízení ve správním soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční. Je to žalobce, kdo vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozhodnutí, neboť krajský soud je povinen a zároveň oprávněn přezkoumávat napadená rozhodnutí správních orgánů pouze v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud tedy určitá otázka není v žalobě vůbec obsažena, krajský soud se jí v souladu s dispoziční zásadou vůbec zabývat nemůže a v důsledku toho nelze ani důvodně namítat nezákonnost či nepřezkoumatelnost rozsudku pramenící z nevypořádání této námítky. Stěžovatel v žalobě sice poukazyval na svou tíživou ekonomickou situaci, ovšem neuvedl žádné konkrétní argumenty ohledně toho, jak tato okolnost souvisí se správností napadených rozhodnutí ve věci úroku z prodlení. Ani z jeho repliky, k níž přiložil usnesení Krajského soudu v Plzni o schválení oddlužení, nevyplývá žádná relevantní argumentace k předmětu řízení (úroku z prodlení úhrady daně z nemovitostí na rok 2011 a rok 2012). Lze tedy k této problematice uzavřít, že krajský soud se k ekonomické situaci stěžovatele vyjádřil dostatečně, když v bodě 33 napadeného rozsudku shrnul, že nedostatek finančních prostředků nemohl mít vliv na zákonnost prvostupňových či napadených rozhodnutí.

[14] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem rovněž upozorňuje, že obecné odkazy na Ústavu, zákony, morálku a dobré mravy nejsou dostatečně konkrétní na to, aby mohly představovat žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., resp. odůvodnění kasační stížnosti dle § 106 odst. 1 s. ř. s. Jak vyplývá např. z rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, *„náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum.“* Vzhledem k tomu, že v obecných proklamacích stěžovatele nejsou ani v náznaku obsaženy žádné skutečnosti či právní úvahy vztahující se ke konkrétnímu posuzovanému případu, nemohl se jimi Nejvyšší správní soud blíže zabývat.

[15] V obdobném duchu je nutno upozornit, že kasační stížnost, stejně jako žaloba, obsahuje velké množství stěžovatelových tvrzení napadajících různé postupy při správě daní, které nemají souvislost s předepsáním úroku z daně z nemovitostí na zdaňovací období roku 2011 a 2012 (např. odkazy na darovací daň, původ exekvovaných prostředků,

likvidační účinky postupu správce daně). Vzhledem k tomu, že tyto námitky nejsou vůbec způsobilé zpochybnit zákonnost napadených rozhodnutí žalovaného, Nejvyšší správní soud se jimi (stejně jako krajský soud) nemůže zabývat. Polovina druhé strany kasační stížnosti (od „*V předešlém řízení označeném...*“ po „*...lumpárně úředníků Finančního úřadu v Rakovníku*“) pak představuje polemiku s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2014, č. j. 3 Af 39/2011 – 92. Vzhledem k tomu, že proti tomuto rozsudku byla podána kasační stížnost, Nejvyšší správní soud v této věci odkazuje na svůj rozsudek ze dne 27. 3. 2015, č. j. 7 Afs 170/2014 – 55, jímž onu kasační stížnost zamítl.

[16] Rozhodnou otázkou v posuzované věci je, zda byly naplněny zákonné podmínky pro vydání platebních výměrů na úrok z prodlení s úhradou daně z nemovitostí na zdaňovací období roku 2011 a roku 2012.

[17] Podle § 252 odst. 1 daňového řádu platí, že „*d]aňový subjekt je v prodlení, neuhradí-li splatnou daň nejpozději v den její splatnosti.*“

[18] Podle § 252 odst. 2 daňového řádu „*d]aňovému subjektu vzniká povinnost uhradit úrok z prodlení za každý den prodlení, počínaje pátým pracovním dnem následujícím po dni splatnosti až do dne platby včetně. Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Úrok z prodlení se uplatní nejdéle za 5 let prodlení. Pokud je pro daň stanoven náhradní den splatnosti, běží úrok z prodlení počínaje pátým pracovním dnem následujícím po původním dni její splatnosti.*“

[19] Z výše citovaného znění zákona vyplývá, že úrok z prodlení vzniká přímo ze zákona, přičemž jeho vznik a výše jsou závislé toliko na výši a splatnosti daně a na tom, jestli, kdy a v jaké výši byla daň uhrazena. Není naopak relevantní, z jakých důvodů k prodlení s úhradou daně došlo či jaká je ekonomická situace daňového subjektu. Správce daně je vázán způsobem výpočtu definovaným v zákoně a nemá žádnou možnost výši předepísaného úroku z prodlení upravit. V odvolacím řízení proti platebnímu výměru na úrok z prodlení a následně pak ve správní žalobě a kasační stížnosti mohou tedy být shledány důvodnými pouze ty námitky, které směřují proti naplnění podmínek pro vznik úroku (tedy např. včasná úhrada daně, neexistence pravomocného rozhodnutí o stanovení úročené daně nebo nezohlednění existujících přeplatků), příp. způsob jeho výpočtu (aritmetické chyby, použití chybné úrokové sazby či překročení maximální délky úročení). Nemají naopak naději argumenty směřující proti stanovení daně jako takovému (ty mají místo v řízení nalézacím, srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2005, č. j. 1 Afs 137/2004 – 62, publ. pod č. 1182/2007 Sb. NSS, či ze dne 4. 10. 2018, č. j. 10 Afs 115/2017 – 37). Majetkové poměry daňového subjektu lze zohlednit např. v řízení o prominutí úroku (srov. § 259b odst. 3 daňového řádu) či v řízení o posečkání (srov. § 156 odst. 1 daňového řádu), proti jednotlivým úkonům správce daně při placení (např. převody mezi osobními daňovými účty) pak mohou být uplatněny námitky dle § 159 daňového řádu.

[20] Podle § 252 odst. 3 daňového řádu „*[ú]rok z prodlení je splatný dnem, ve kterém jsou splněny zákonné podmínky pro jeho vznik, a na osobním daňovém účtu se předepisuje nejpozději do desátého dne po skončení měsíce následujícího po měsíci, ve kterém uplynul den jeho splatnosti. Před tímto dnem se předepíše na osobním daňovém účtu zejména v případě, že je nedoplatek, ze kterého vzniká úrok z prodlení, vymáhán, nebo pokud byl tento úrok uhrazen,*

pokračování

nebo pro zjištění vratitelnosti přeplatku.“ Správce daně tedy nemá možnost správního uvážení ohledně toho, jestli úrok vůbec předepíše.

[21] Podle § 252 odst. 6 daňového řádu „[s]právce daně může daňový subjekt vyrozumět o předpisu úroku z prodlení platebním výměrem kdykoliv, vyžaduje-li to stav osobního daňového účtu daňového subjektu.“ Platební výměr na úrok z prodlení dle § 252 odst. 6 daňového řádu je tedy rozhodnutím deklaratorním, jímž se pouze vyrozumívá daňový subjekt o výši předepsaného úroku a které nezakládá žádné nové povinnosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2019, č. j. 1 Afs 271/2016 – 77, a ze dne 27. 11. 2019, č. j. 2 Afs 9/2019 – 23). V případě změny okolností rozhodných pro stanovení úroku (např. změna poslední známé daně v důsledku mimořádného opravného nebo dozorčího prostředku, příp. pouhé plynutí času, jež zapříčiňuje postupné narůstání úroku v případě dosud neuhrazené daně) může správce daně kdykoli vydat nový platební výměr na úrok z prodlení. Tak tomu bylo i v posuzované věci, kdy žalovaný zamítl odvolání proti platebním výměrům, kterými správce daně vyrozumíval stěžovatele pouze o rozdílu oproti úroku již dříve sdělenému.

[22] Z výše uvedeného vyplývá, že je nutno odmítnout jako irelevantní námitku, že stěžovatel předmětnou nemovitost nevlastní (tuto okolnost by bylo možné namítat v nalézacím řízení ve vztahu k dani jako takové, jak stěžovatele správně upozornil i krajský soud v napadeném rozsudku), stejně jako námitky odvolávající se na nevyhovující ekonomickou situaci stěžovatele, neboť tu správce daně nemůže vzít při předepisování úroku z prodlení v úvahu. Na to byl sám stěžovatel rozsudky správních soudů již mnohokrát upozorněn (např. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 5. 2006, č. j. 58 Ca 6/2004 – 48, potvrzený rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 8. 2007, č. j. 7 Afs 156/2006 – 91, či rozsudek krajského soudu týkající se přímo úroku z prodlení daně z nemovitostí na zdaňovací období roku 2011 a roku 2012 ze dne 23. 3. 2020, č. j. 46 Af 20/2017 – 101, proti němuž nebyla podána kasační stížnost).

[23] Nejvyšší správní soud dále podotýká, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.). Soudní ochrana veřejných subjektivních práv stěžovatele mu byla poskytnuta již individuálním posouzením jeho věci krajským soudem. Důvody kasační stížnosti se proto musí odvíjet zejména od tvrzeného pochybení krajského soudu (v tomto konkrétním řízení), který se měl vadným, resp. nezákonným způsobem vypořádat s žalobními námitkami směřujícími proti rozhodnutím žalovaného. Uvedení konkrétních důvodů kasační stížnosti není možné nahradit zopakováním odvolacích nebo žalobních námitek a argumentace již předestřené v řízení u krajského soudu (jakkoli spojené s obecným tvrzením, že právní názor krajského soudu je nesprávný). Námitky ohledně nezákonného použití plateb na jiné nedoplatky či možnosti uplatnění pohledávky v exekučním řízení představují právě takovéto opakování již vypořádaných žalobních námitek, které nesměřuje proti závěrům krajského soudu. Krajský soud se těmito námitkami podrobně zabýval v bodech 30 a 34 napadeného rozsudku a kasační stížnost nepřináší žádnou další argumentaci, která by směřovala proti závěrům krajského soudu.

[24] Přestože námitka ohledně přechodu daňové povinnosti na nového nabyvatele nemovitosti směřuje proti stanovení daně, Nejvyšší správní soud pro úplnost poznamenává, že § 13b odst. 3 zákona o dani z nemovitostí ve znění zákona č. 242/1994 Sb., jenž byl účinný pouze do 31. 12. 1994, již z hlediska časové souslednosti

nemohl být převzat do nového občanského zákoníku, který vstoupil v účinnost až 19 let poté. Od principu přechodu neuhrazených daňových povinností na nového nabyvatele (od 1. 1. 1995 v § 13b odst. 2 zákona o dani z nemovitostí) zákonodárce úplně upustil ode dne 1. 1. 2001. Jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu č. 65/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, „[z]nění § 13b odst. 2 se vypouští z důvodu přechodu vybírání a vymáhání daně z nemovitostí do stejného režimu s ostatními daněmi podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, tak, aby v případě neplnění daňové povinnosti byl daňovými nedoplatky zatížen ten daňový dlužník, který je zapříčinil.“ Ke stěžovatelem odkazovaným konkrétním ustanovením nového občanského zákoníku pak Nejvyšší správní soud upozorňuje, že daňové povinnosti nepředstavují povinnosti s věcí spojené ve smyslu § 1106 nového občanského zákoníku, ani závady na věci váznoucí ve smyslu § 1107 nového občanského zákoníku. Přestože v případě daně z nemovitosti vyplývá daňová povinnost z titulu vlastnictví (příp. nájmu nebo pachtu) nemovitosti, tato povinnost se neváže k nemovitosti jako takové, ale k osobě, která je k určitému časovému okamžiku (jímž je v souladu s § 13b odst. 1 zákona o dani z nemovitostí 1. leden roku, na který je daň vyměřována) vlastníkem (příp. nájemcem či pachtýřem) předmětné nemovitosti (viz § 3 a § 8 zákona o dani z nemovitostí).

[25] Nelze rovněž přisvědčit stěžovatelově námitce, že nepřihlášení úroku jako pohledávky v následně zahájeném insolvenčním řízení má jakýkoli vliv na zákonnost napadených rozhodnutí žalovaného a prvostupňových platebních výměrů. Nejvyšší správní soud upozorňuje, že v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází soud při přezkoumávání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Vzhledem k tomu, že insolvenční návrh byl podán až dne 12. 12. 2018 (zatímco platební výměry na úrok z prodlení byly vyhotoveny již 30. 10. 2017 a rozhodnutí žalovaného 12. 1. 2018, resp. 7. 3. 2018), insolvenční řízení nemohlo mít na předepsání úroku a následné vydání deklaratorních platebních výměrů žádný vliv.

[26] Vztahem soudního řízení ve věci úpadku dlužníka, jež je komplexně upraveno v insolvenčním zákoně, a soudní ochrany takového dlužníka před jednáním veřejné správy, jež je komplexně upraveno zejména v s. ř. s., se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 10. 7. 2018, č. j. 4 As 149/2017 – 121, kde dospěl k následujícímu závěru: „Skutečnost, že je vedeno insolvenční řízení s účastníkem řízení ve věcech správního soudnictví jako dlužníkem, nemá vliv na soudní řízení ve správním soudnictví; ustanovení § 140a (přerušování řízení), § 140b (zákaz vydání rozhodnutí) a § 140c (nově zahájená řízení) insolvenčního zákona se na správní soudnictví nevztahují.“ Rozšířený senát v tomto rozsudku podrobně vysvětlil, že správní orgány (správce daně nevyjímaje) jsou oprávněny uplatňovat své pravomoci vůči dlužníkovi i po dobu účinnosti rozhodnutí o úpadku (jak vyplývá z § 140d odst. 1 insolvenčního zákona), z tohoto důvodu musí být zaručena účinná soudní kontrola vůči takovémuto jednání orgánů veřejné správy. Lze podotknout, že uvedená pravidla platí i pro řízení probíhající souběžně s insolvenčním řízením, tím spíše pak úpadek dlužníka nepředstavuje důvod pro zastavení již probíhajícího soudního řízení správního zahájeného ještě před zjištěním úpadku.

[27] K procesnímu postavení dlužníka rozšířený senát v posledně citovaném rozsudku uzavřel: „Je zřejmé, že pokud rozhodnutí o úpadku nemá mít žádný vliv na soudní řízení ve správním soudnictví, nemůže mít ani vliv na procesní postavení dlužníka v rámci tohoto

pokračování

soudního řízení. Dlužník tedy je (či se může stát) i nadále účastníkem řízení ve správním soudnictví a má plné oprávnění v něm činit veškeré procesní úkony. Dlužník má tedy v řízení ve správním soudnictví podobné postavení, jaké má, jak již bylo shora poznamenáno, v řízeních správních, daňových a jiných obdobných, na něž dopadá § 140d insolvenčního zákona [podle odst. 1 věty třetí tohoto paragrafu, (n)estano-li zákon jinak, je účastníkem těchto jiných řízení i nadále dlužník]. Je věcí správního soudu, aby reagoval na skutečnost, že účastník řízení před ním je či se stal dlužníkem, jehož úpadek se řeší v insolvenčním řízení, takže nemusí mít prostředky k tomu, aby hradil své náklady řízení, které nezbytně musí vynaložit (například náklady zastoupení potřebného k ochraně účastnických práv). Stejně tak může podle okolností vyvstat důvod, aby se insolvenční správce dlužníka stal – s ohledem na své specifické postavení – v řízení před správním soudem osobou zúčastněnou na řízení podle § 34 s. ř. s. (k otázce insolvenčního správce jako možné osoby zúčastněné na řízení viz body 57 až 62 rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 1 Afs 58/2017 – 42, č. 3686/2018 Sb. NSS).“ Krajský soud v projednávaném případě uvedené povinnosti dostal, když vyzval insolvenční správkyni stěžovatele, aby oznámila svůj úmysl uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Žádné další zohlednění probíhajícího insolvenčního řízení však v duchu citované judikatury nebylo na místě.

[28] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[29] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovanému, jemuž by dle pravidla úspěchu ve věci náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady nad rámec jeho běžné správní činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[30] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2021, č. j. 5 Afs 214/2021 – 20, byl stěžovateli ustanoven zástupcem advokát Mgr. Lukáš Hegner, který jej zastupoval v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud tedy přiznal ustanovenému zástupci stěžovatele odměnu za 3 úkony právní služby dle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů: první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem [písm. b)], další porada s klientem přesahující jednu hodinu [písm. c)] a doplnění kasační stížnosti [písm. d)]. Za každý z těchto úkonů právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za zastoupení stěžovatele tedy advokátovi náleží částka 10 200 Kč, zvýšená o DPH v sazbě 21 % na částku 12 342 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. srpna 2022

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu